

SLUTT-RAPPORT

Forprosjekt

INN PÅ TUNET I MIDT-BUSKERUD 2018

Skrevet av prosjektleder Hilde Riis
31/8-2018

BAKGRUNN:

Inn på TUNET (IPT) er tilrettelagte, kvalitetssikrede tjenestetilbud på gårdsbruk. Tilbudene skal gi mestring, utvikling og trivsel. Gårdsbruk er en eiendom som benyttes til jord-, skog- eller hagebruk. Aktivitetene i tjenestetilbudet er knyttet opp til gården, livet og arbeidet der. Dagens samfunnsutvikling med en økende aldrende befolkning, behov for alternative opplæringsarenaer for barn og unge og arbeidstreningsbehov for personer som står utenfor arbeidslivet, skaper nye tjenestebehov i velferdssektoren.

I dette forprosjektet ønsket Modum, Sigdal og Krødsherad v/regionrådet, å undersøke behov for IPT-tilbud (aktuelle brukergrupper), vilje til å bruke/betale for IPT-tilbud og om det finnes potensielle tilbydere av ulike IPT-tjenester i de tre kommunene. I forprosjektet ønsker de også å gå videre med Rosthaug VGS sin rolle som tilbyder og kompetansesenter. Skolen kan raskt starte en pilot for et Inn på TUNET tilbud i tilknytning til Grønt fagsenter Buskerud. Sist men ikke minst skal vi legge til rette for å få godkjent gårdene via KSL og Matmerk før de tas i bruk som tiltak.

Regionrådet la forprosjektet ut på anbud høsten 2018 og Buskerud Næringshage fikk oppdraget med å gjennomføre arbeidet.

Tone Ranheim er prosjektansvarlig (PA) og Hilde Riis er prosjektleder (PL).

GJENNOMFØRING:

Noen hovedpunkter:

16. januar 2018: Oppstartmøte på Buskerud vgs.

Tilstede: Leder av regionrådet og ordfører i Modum Ståle Versland, Rektor på Rosthaug vgs. Knut Erik Hovde, Leder for Naturbruk på Rosthaug vgs. Ole Johny Krokmoen, prosjektansvarlig Tone Ranheim og prosjektleder Hilde Riis

12. februar: Møte med IPT-tilbyderne, Tore Lien og Trine Gran på gården Gubberud i øvre Krødsherad. Ordførerne i Sigdal og Krødsherad hadde ønsket et slikt møte for å lære mer om hva IPT er i praksis. Tilstede: Tore Lien, Trine Gran, ordfører i Sigdal Tine Norman, ordfører i Krødsherad Gustav Kalager og prosjektleder Hilde Riis.

Trine og Tore er fosterforeldre og i tillegg har de besøk av ei psykisk utviklingshemmet jente en dag i uka som er med og mater dyra. Gubberud gård har ikke godkjenning gjennom Matmerk ennå, men eierne ønsker å få det. De vil satse mer på IPT når Tore går av med pensjon som politimann om et år. Se mer info på www.gubberudgaard.no

12. februar: Møte på Grønt Fagsenter som ligger på Buskerud gård, for å få en orientering fra dem om hva Grønt Fagsenter er og hva de kan bidra med. Vi orienterte dem om IPT-prosjektet og eventuelle behov for kontorplass. Tilstede: prosjektleder for Grønt Fagsenter Eirik Kolsrud, fra Norsk Landbruksrådgivning Erik Høloch Berg, Tone Ranheim (PA) og Hilde Riis (PL).

Grønt Fagsenter holder til i den gamle ærverdige undervisningsbygningen på Buskerud gård. Fagsenteret skal bidra til å styrke fagmiljøet rundt landbruket spesielt og grønne næringer generelt, samt bidra til å øke omdømmet til landbruket. Bygget er nyoppusset og ved nyttår

vil det være 30 kontorplasser der i tillegg til møterom og andre fasiliteter. Dersom IPT prosjektet trenger kontorplass eller møterom er Grønt Fagsenter et aktuelt sted.

16.februar: Prosjektansvarlig Tone Ranheim orienterte Regionrådet om Buskerud Næringshage sitt arbeid med prosjektet så langt.

23.mars: Møte på Rosthaug vgs. Avd. Buskerud. Etatsssjefer fra helse/sosial, skole og landbruk var invitert samt rådmenn, ordførere og nav.

22 personer var tilstede: Anita Panman fra Fylkesmannen i Buskerud, Nina Søia fra Kongsberg kommune, Kai Henning Ramberg IPT-tilbyder i Kongsberg, Ole Johny Krokmoen fra Rosthaug vgs. Hilde Riis og Tone Ranheim fra Buskerud Næringshage. Hilde Søraas Grønhovd, leder i Regionrådet. Alle ordførerne fra de tre kommunene, alle tre jordbrukssjefene og en representant fra nav i alle tre kommunene var tilstede. Fra etatsjefene ellers var det dessverre tynt fram møte. Helse/sosialsjef i Sigdal var tilstede og rådmann og oppvekstsjef for Krødsherad.

Programmet for dagen hadde følgende hovedpunkter (se for øvrig eget referat- VEDLEGG 1):

- Velkommen og litt om prosjektet v/prosjektleder Hilde Riis, Buskerud Næringshage
- Hva er IPT og Fylkesmannens rolle i arbeidet v/Anita Panman, Fylkesmannen i Buskerud
- Erfaringer fra Kongsberg Kommune v/Nina Søia, systemkoordinator koordinerende enhet, Helse/sosial.
- Erfaringer fra en tilbyder: v/Kai Henning Ramberg. De er tre voksne personer som driver et omfattende IPT-tilbud på gården Nordre Hvamb i Kongsberg kommune. De satser spesielt på barn og ungdom, eldre/demente og personer innen psykiatri
- Rosthaug vgs. avd. Buskerud sin rolle når det gjelder IPT v/ Ole Johny Krokmoen, opplæringsleder Naturbruk.
- Diskusjon om veien videre

Konklusjonen etter møtet var at prosjektleder bør ha et møte i hver kommune eventuelt også møter på tvers av kommunene med en og en etat. Etatslederne er travle folk som det ikke er så lett å få samlet. Det tok derfor tid før møtene i de tre kommunene ble gjennomført:

30.april: Møte med Sigdal kommune (se eget referat-VEDLEGG 2).

Tilstede: jordbrukssjef Gunvor Synnøve Green, Helse/sosialsjef Linda Torgersen, Skolesjef Susanne Taalesen, prosjektleder Hilde Riis.

Konklusjon fra møtet: Sigdal har relativt gode tilbud til de ulike gruppene både innen skole og innen helse/sosial. De var likevel positive til å kunne benytte IPT-tilbud, men tror det er relativt få personer det er aktuelt for, men ser muligheter innenfor avlastningshjem til ulike brukergrupper og dagtilbud til personer med tidlig demens

Samarbeid med de andre to kommunene er derfor avgjørende slik at man kan se hele regionen under ett. De var positive til at Grønt Fagsenter kan ha en koordinerende rolle.

14.mai: Møte med Krødsherad kommune (se eget referat-VEDLEGG 3).

Tilstede: jordbrukssjef Guro Dæhlen, skole/oppvekst-sjef Kari Anita Brendskog, fra helse/sosial Geir Haukeland, prosjektleder Hilde Riis.

Konklusjon: Krødsherad kommune er positive til å bruke IPT-tilbud men har antakelig ikke så mange aktuelle personer om gangen. Derfor positivt å samarbeide med de to andre kommunene og se regionen under ett. Har noe behov i grunnskolen. De trenger både dagtilbud og helgeavlastning for personer innen helse/sosial. Demente er også her en aktuell gruppe.

28.mai: Møte med Modum kommune (se eget referat-VEDLEGG 4).

Tilstede: jordbrukssjef Anna Arneberg, Kjetil Gulsrud Lundemoen fra skole/oppvekst, helse/sosialsjef Nanna Nordhagen, leder for mestringsenheten Anders Lind, prosjektleder Hilde Riis.

Konklusjon: Modum kommune er svært positive til å bruke IPT-tilbud. Mest aktuelt er dagtilbud for elever 4.-10.klasse og aktiviteter for menn med tidlig demens.

14.juni: Møte med Grønt Fagsenter og Buskerud vgs (VEDLEGG 5):

Tilstede: Eirik Kolsrud fra Grønt Fagsenter, Ole Johny Krokmoen fra Buskerud vgs. Og Hilde Riis fra Buskerud Næringshage.

Avdelingsleder for fjøset hadde ikke anledning til å delta, men er orientert om prosjektet. Skolen har gjennom tilrettelagte tilbud for elever med spesielle behov opparbeidet seg stor erfaring på dette. De har 12 lærere som jobber med dette og som er en stor ressurs med tanke på opplæring av andre IPT-tilbydere.

Buskerud gård kan enkelt bli en god IPT-tilbyder, men denne aktiviteten må holdes adskilt fra skolen. De vil først og fremst være et kompetansesenter og ikke være en konkurrent til IPT-tilbydere rundt på andre gårder.

Grønt fagsenter ønsker å leie bort kontorplass til en person som kan ha jobben med å administrere IPT-tilbudet i regionen. De tilbyr en rimelig plass i et positivt og godt egnet miljø.

1.juli: Prosjektleder oversendte en foreløpig rapport til Regionrådet.

POTENSIELLE IPT-GÅRDER I VÅR REGION

28.august: Prosjektet inviterte gårder som er interessert i å starte med IPT til et informasjonsmøte på Buskerud vgs. (nytt navn i løpet av sommeren!).

Gårdene hadde fått invitasjon gjennom de tre landbrukskontorenes nettverk i tillegg til at prosjektleder hadde sendt direkte til personer hun hadde fått oppgitt som aktuelle. Det vil si at invitasjonen gikk ut til ganske mange.

Syv gårder var representert på møtet. Enda en gård meldte sin interesse i etterkant.

Programmet på møtet var en gjennomgang av bakgrunnen for prosjektet v/Ståle Versland.

Anita Panman fra Fylkesmannen i Buskerud hadde et foredrag om hva IPT er og litt om krav til gård og tilbyder. Hun snakket også om kurset som det kan bli aktuelt å sette i gang.

Regionrådskoordinator Hilde S. Grønhovd sa litt om hva kommunene hadde ytret som behov. Hvilke brukergrupper som er mest aktuelle. Hilde Riis fortalte om prisnivået som Kongsberg kommune har lagt seg på når det gjelder kjøp av IPT-tjenester. Ole Johnny Krokmoen fortalte om Buskerud vgs. sin rolle opp i dette og Eirik Kolsrud fortalte om Grønt Fagsenter

Vi har så langt registret følgende gårder som er interessert i å starte med Inn på Tunet tilbud

NAVN	ADRESSE	e-post og TLF	Noen stikkord
Veslemøy og Bjørnstjerne Olavsbråten	Olavsbråten gård 3536 Noresund	olavsbraatengaard@gmail.com 91798237	Mjølkeproduksjon med eget ysteri. Seter på Norefjell. Selger alt av mjølk og kjøtt selv. Aktuelt: psykisk helse, eldreomsorg, arbeidstrening. Dagtilbud
Trine Gran Lien og Tore Lien	Gubberud gård 3536 Noresund	45124479 trine_gran@hotmail.com	Noen sau. Kurs hundetrening. Tore er politi Nå fosterbarn og dagtilbud psykisk utv.h. Ønsker å utvide tilbudet. Kanskje rus.
Torgun Marie Tangerud	Fjell gård Fjellsåsen 35 3370 Vikersund	97035082 tmtangerud@gmail.com	Jobbet i voksenopplæringa og blant barn/ungdom til flyktninger. Tidligere besøkshjem. Ønsker å tilby sin kompetanse på en IPT-gård.
Roar Østli	Hilsenveien 21 3370 Vikersund	47612141 roarostli@gmail.com	Spælsau + storfe. Gårdsbutikk, lafting. Dagtilbud for demente, også andre grupper aktuelt
Anne Trøseng	Christian Skredsvigs vei 87 3359 Eggedal	annevanne_t@hotmail.com 48029943	90 vf sau planer om å utvide til 240. Avlastningshjem barnevern nå. Ønsker å jobbe m/barn og unge. Kanskje rus.
Buskerud vgs.v/Ole Johnny Krokmoen	Buskerud vgs.	Ole.johny.krokmoen@bfb.no	Leder for Naturbruk. Har erfaring fra 10 år med IPT på egen gård. Skoleungdom.
Per Willy Holm og Kari S Aa Haare	Mortentjernsveien 162, 3330 Skotselv	99252965 ruslebiffensamdrift@hotmail.no	Storfe. Kari jobber på traumeavdelingen på Modum Bad nå. Mye relevant kompetanse Dagtilbud demente er aktuelt men også andre.
Maren Wiger	Vikerkleiva 1479 3370 Vikersund	97670207 maren_langsbakken@yahoo.no	Praksiselever fra flyktningetjenesten i andelslandbruket deres. Aktuelt: Demente, flyktninger, barn.
Jan Folkvord		janfolkv@gmail.com	?

Mer fyldige opplysninger se vedlegg 6A og 6B.

29.august: Møte med Modumheimen angående behov til personer med demens. (Vedlegg 7)

Prosjektleder ble invitert til et møte på Modumheimen for å snakke om IPT-tilbud for personer med demens.

Tilstede: Sissel Solø og Anne Stærkebye Pettersen fra Hukommelsesteament, Audun Eriksen virksomhetsleder på Modumheimen, Anne Hilde Fure, avdelingsleder Modumheimen A2, Aase Kristin Andreassen, virksomhetsleder hjemmebaserte tjenester.

De har behov for et utvidet tilbud til personer med demens. Kanskje spesielt yngre med demens. Mange av dem ønsker ikke å bruke det vanlige dagtilbudet. De kan føle det nedverdiggende å bli plassert sammen med alle «gamlingene». Et tilbud på en gård der de kan gjøre et fysisk arbeid kan være en mye bedre løsning for disse. Eldre menn som er spreke fysisk men sliter med demens kan også ha stor glede av et slikt tilbud. Antakelig er det mørketall når det gjelder yngre med disse problemene for de melder ikke om behov så lenge de klarer å bo hjemme. Hvis det kommer i gang vellykkede tilbud til denne gruppen kan kanskje flere melde seg på.

Kommunen jobber nå med en demensplan. Det blir viktig å få inn noe om IPT-tilbud der! Det kom opp et forslag om en fagdag for ansatte der IPT kan være et av flere tema.

Modumheimen anslår at det pr i dag er ca 5 personer med demens/kognitiv svikt som kan være aktuelle for IPT-tilbud. Det er først og fremst dagtilbud som er aktuelt, men også avlastning over flere dager. Modumheimen kan tenke seg å ta i bruk IPT-tilbud så snart som mulig i 2019. De vil legge det inn i sitt budsjett. Helsedirektoratet har utlyst midler som kan brukes til IPT-plasser! Modumheimen vil søke på disse.

OPPSUMMERING AV PROSJEKTET SETT I FORHOLD TIL DEN OPPRINNELIGE PLANEN

OPPRINNELIG PLAN	GJENNOMFØRING
<p>Kartlegge behov og betalingsvilje i kommunene</p> <p>Møter med administrasjonen i kommunene Kartlegge brukergrupper med IPT-behov Kartlegge hvor mange personer det dreier seg om Kartlegge den enkelte kommunes vilje til å betale for IPT-tilbud</p>	<p>Fellesmøte for alle tre kommunene ble holdt 23.mars på Buskerud vgs. Møter med hver enkelt kommune ble holdt: 30.april i Sigdal 14.mai i Krødsherad 28.mai i Modum Alle tre kommunene er positive til å bruke IPT-tilbud men tror ikke de har så mange personer hver. Samarbeid på tvers av kommunegrensene er derfor viktig. Dagtilbud og helgeavlastning til elever i grunnskolen og tilbud til personer med tidlig demens er kanskje mest aktuelle brukergrupper. Når det gjelder økonomi så er konklusjonen at det her ikke er snakk om særlig økte kostnader men at man bruker pengene på en annen måte. Alle tre kommunene syntes at de prisene man bruker i Kongsberg er overkommelige.</p>
<p>Kartlegge tilbydere</p> <p>Kartlegge hvilke gårder som har et slikt tilbud pr i dag</p> <p>Finne ut om det trengs flere tilbydere og i så fall legge til rette for å rekruttere flere i et eventuelt hovedprosjekt.</p> <p>Bidra til at gårdene er godkjent via KSL Matmerk sin egen IPT- sertifisering.</p>	<p>Ingen gårder i vårt område har godkjenning fra Matmerk pr i dag. Vi inviterte potensielle tilbydere til møte 28/8 på Buskerud vgs. Gårdene ble invitert gjennom landbrukskontorenes nettverk. 7 gårder kom. 3-5 gårder er kanskje nok i dette området foreløpig. Planen er å avholde sertifiseringskurs for tilbydere i løpet av høsten 2018 for de som vil ha godkjenning. Kurset holdes på Grønt fagsenter.</p>
<p>Se på Rosthaug VGS og Grønt fagsenter sin rolle som tilbyder og kompetansesenter</p>	
<p>Møte med ledelsen for de tilrettelagte tilbudene ved Rosthaug Møte med avdelingsledere for fjøset og de praktiske aktivitetene ved skolen – hva kan tilrettelegges bedre Opp-summere erfaringer de har hatt med over 20 år med tilrettelagte tilbud</p>	<p>Møte med rektor Knut Erik Hovde og avdelingsleder naturbruk Ole Johny Krokmoen i forbindelse med oppstart i februar. Nytt møte med Krokmoen sammen med leder for Grønt fagsenter 14.juni. Buskerud gård kan være en IPT-gård, med det må da holdes adskilt fra selve skoledriften. Ole Johny Krokmoen har gode</p>

	<p>erfaringer med IPT ved at han selv i en 10-års periode drev med dette på heltid hjemme på sin egen gård.</p> <p>Skolen har gjennom tilrettelagte tilbud for elever med spesielle behov opparbeidet seg stor erfaring. De har 12 lærere som jobber med dette og som er en stor ressurs med tanke på opplæring av IPT-tilbydere</p>
<p>Hvordan kan Rosthaug dele av sine erfaringer med andre IPT-tilbydere – felles møte mot slutten av prosjektet på Rosthaug med andre IPT-tilbydere. Avklare behov for nye tiltak</p>	<p>Buskerud vgs. har lærere med unike kunnskaper som er relevant for IPT.</p> <p>Den nyoppussede skolen har egnede undervisningsrom for større grupper. Grønt fagsenter har møterom for mindre grupper. Prosjektet inviterte potensielle IPT-gårder til møte 28.august. 7 gårder var representert. 4 fra Modum, 2 fra Krødsherad og 1 fra Sigdal. Tiltak: arrangere godkjenningkurs</p>
<p>Foreslå tiltak for veien videre etter denne forstudien – oppsummering i sluttrapport</p>	<p>Så langt ser det ut til å være vilje i kommunene til å ta i bruk IPT-tilbud. Hvis Regionrådet beslutter å gå videre med saken må man sørge for godkjenning av IPT-gårder og å få på plass en koordinator for å få tilbudet til å fungere. Vi anbefaler at Regionrådet vedtar å sette dette ut i praksis. Se under.</p>

TILTAK FOR VEIEN VIDERE – EN ANBEFALING

Møter med de tre kommunene har vist at det nå er god vilje til å ta i bruk Inn på TUNET tjenester. Særlig Modum og Krødsherad har vist stor interesse. Sigdal er litt mer i tvil om sitt behov. Modumheimen er klare til å ta i bruk IPT-tilbud til 5 personer med tidlig demens/kognitiv svikt så snart det er et konkret tilbud å bruke!

Dagtilbud og helgeavlastning til elever i grunnskolen og tilbud til personer med tidlig demens ser ut til å være de mest aktuelle brukergruppene i alle tre kommuner.

Kommunene er positive til at man ser regionen under ett, fordi det normalt ikke er så mange aktuelle brukere i hver kommune, men til sammen kan det gi et bedre grunnlag for de gårdene som vil starte opp.

Kommunene gir også uttrykk for at det kan være en god løsning med en koordinator som har kontorplass på Grønt Fagsenter.

En koordinator er viktig for å få til godkjenning av de gårdene som skal brukes, skape et miljø blant disse og være et bindeledd mellom tilbyderne og de aktuelle etatene i kommunene. Det er vanlig at kommunene legger ut disse tjenestene på anbud. Det er viktig at de avtalene som inngås er langsiktige. Spesielt er det viktig for gårdbrukerne som kanskje må investere noe på gården og som må ta seg fri fra annet arbeid for å jobbe med dette. Kongsberg kommune inngår avtaler på 4 år med mulighet til ytterligere 2 års forlengelse. Da er det langsiktig og forutsigbart for begge parter.

Vi anbefaler at regionrådet vedtar å jobbe videre med å få på plass et antall godkjente IPT-gårder i Midt-Buskerud. Det bør være mulighet for å søke om midler til et hovedprosjekt for å komme godt i gang!?

Hvis dette blir konklusjonen i Regionrådet 14.september vil det bli satt i gang kurs for interesserte gårdbrukere i løpet av høsten slik at de kan få nødvendig godkjenning gjennom Matmerk.

Målet bør være å få minst 3 godkjente gårder i løpet av 2019. Kommunene må legge ut tjenestene på anbud tidlig i 2019.

Det bør inngås langsiktige avtaler, slik at bøndene kan satse helhjertet på dette. Kanskje bør man ha litt kortere avtaler første gang. For eksempel inngå avtale på 2 år med mulighet til 2 års forlengelse dersom tilbudet fungerer godt? Når gårdene er godt innarbeidet anbefales det å inngå mer langsiktige avtaler (4+2år) slik de gjør i Kongsberg kommune.

Et positivt vedtak må følges opp med at det ansettes en koordinator til å «holde i trådene». Vi anbefaler at denne koordinatoren får kontor plass på Grønt Fagsenter.